

Ja tak til nationale anbefalinger om skolestart

Standarder, screening og systematiske metoder i dagtilbud kan gøre børn mere skoleparate, **men det kræver solide pædagogiske indsatser**. Det er budskabet fra CAMILLA BRØRUP DYSSEGAARD, der står bag en ny undersøgelse om skoleparathed.

Af MATHILDE WEIRSØE

Alle børn skal starte i skole det år, de fylder seks. Men ikke alle børn er klar til skolen dér. I Danmark er det i dag op til den enkelte skole at rumme alle børn – også de børn, der endnu ikke er skoleparate. Spørgsmålet er, om vi kan gribe det anderledes målrettet an og i stedet bruge ressourcerne på at udvikle børnenes kompetencer *inden* skolestarten?

Spørgsmålet kommer fra Camilla Brørup Dyssegaard, postdoc ved Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Aarhus Universitet. Hun har sammen med sine forskerkolleger Jesper de Hemmer Egeberg og Kasper Steenberg kortlagt praksis omkring skolestart i 12 udvalgte OECD-lande, heriblandt Danmark, USA og Tyskland.

Væk fra gefühl

Undersøgelsen kortlægger forskningsmæssig viden om, hvad der virker, når det kommer til at sikre høj kvalitet i dagtilbud. Forskerne

har på baggrund af undersøgelsen udarbejdet en rapport for Skolerådets Formandskab, som rådgiver undervisningsministeren om, hvilke pædagogiske metoder der sikrer børns skoleparathed.

»I Danmark går de fleste børn i dagtilbud, og derfor har vuggestuer og børnehaver et stort potentiale for at understøtte den tidlige udvikling af børnenes kompetencer og dermed sikre en optimal overgang fra dagtilbud til skole. Det taler for, at vi udvikler nationale anbefalinger for skolestartsforløbet,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

Men det ligger ikke lige for, fortæller Camilla Brørup Dyssegaard. Bare det at tale om skoleparathed er i høj grad et opgør med den eksisterende danske tænkning om skolestart.

»I Danmark har vi længe tænkt, at skolen skal være parat til at møde barnet, uanset hvor det er udviklingsmæssigt, når det som seksårig starter i skole. Men jeg mener i højere grad, vi skal turde sige, at børn skal være skoleparate, når de starter i skole. Vi skal væk fra de 'gefühl-agtige' metoder, der varierer fra institution til institution og fra kommune

til kommune. Vi skal rent faktisk vide, hvad der virker – og ikke blot føle os frem,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

Derfor mener hun, at det skal være mindre op til den enkelte institution og mere op til centralt udformede vejledninger at vurdere børnenes skoleparathed. Vejledningen skal vel at mærke bygge på forskningsbaseret viden om, hvilke pædagogiske indsatser der virker i praksis.

Kig til USA

Undersøgelsen bygger på 50 studier. 46 af de studier kommer fra USA, og de viser, at amerikanerne har tradition for at screene og dokumentere, hvilke metoder der virker, når det kommer til at vurdere børns skoleparathed. I USA har man i flere år gennemført såkaldte RCT-undersøgelser (*randomized controlled trial*), men det er relativt nyt i Europa inden for pædagogisk forskning. Camilla Brørup Dyssegaard mener, at vi med fordel kan se til USA og deres metoder.

»Vi kan selvfølgelig ikke ukritisk overføre metoderne direkte til en dansk kontekst, men

SKOLEPARATHED. SYSTEMATISK FORSKNINGS- KORTLÆGNING

Sådan gjorde forskerne

Først har forskerne afdækket praksis i forhold til skoleparathed i 12 udvalgte lande. Dernæst har forskerne undersøgt kvaliteten af den praksis og de metoder og redskaber, man anvender i de enkelte lande til at vurdere børns forudsætninger for en god skolestart. Rapporten giver dermed et indblik i, hvilke pædagogiske metoder der giver de bedste resultater i forhold til at sikre skoleparathed.

Rapporten er bestilt af og udarbejdet for Skolerådets

Formandsskab, der rådgiver undervisningsministeren om kvalitetsudvikling i folkeskolen.

Undersøgelsen bygger på 50 studier om skoleparathed, som forskerne vurderer har kvalitet nok til at indgå i deres forskningskortlægning. De fleste af studierne kommer fra USA, hvor der er langt mere tradition for at måle effekter af indsatser.

80 % af studierne har som overordnet formål at udforske sammenhænge mellem indsatser og skoleparathed. Dertil er 12 % rettet mod »Hvad virker« og endelig er 8 % af studierne reviews/synteser, der summerer eller sammenfatter viden fra eksisterende forskning.

Tre typer skoleparathedsvurderinger

Undersøgelsen viser, at landenes praksis i forhold til skoleparathed kan inddeles i tre overordnede grupper.

Skolen skal være parat til eleven: De nordiske lande og

Skotland. Her har man ingen standardiserede metoder for at vurdere og udvikle skoleparathed hos børn.

Nationale vurderinger, vejledninger og valgfrihed: New Zealand og England samt to tyske delstater Baden-Württemberg og Sachsen. Her screener og tester man børnene ud fra standardiserede metoder,

men man lader det være frit op til de enkelte institutioner at forvalte metoderne. Ingen systematiseret opfølgning.

Standardiserede vurderingsværktøjer fælles for alle: USA, Canada og Australien. Alle børn kommer gennem samme screeningsprogram, og forskere følger op og dokumenterer effekten af indsatser.

vi kan alligevel godt lade os inspirere af deres standardiserede procedurer for screening og effektmåling af den pædagogiske indsats, som målrettet sigter mod at gøre børnene skoleparate,« siger Camilla Brørup Dyssegaard.

Brug for mere sikker viden

Men sådan foregår det ikke i Danmark i dag. Rapporten giver eksempler på, hvor forskelligt der arbejdes med overgangen fra dagtilbud til skole i Danmark. I et eksempel har kommunen et fælles koncept, som alle institutioner i kommunen arbejder ud fra. Fokus er ikke på, at barnet skal være klar til skolen, men mere på, at aktørerne og institutionerne, der tager imod barnet, skal være parate til modtagelsen. Centralt i konceptet er at skabe glidende overgange mellem dagtilbud og skole. Det indebærer et nært samarbejde mellem de forskellige aktører omkring barnet – primært pædagoger og lærere. Konceptet gælder for alle dagtilbud og skoler i kommunen.

I et andet eksempel nævnes en kommune, hvor der ikke er fælles standarder. Her er det

»Vi skal væk fra de 'gefühl-agtige' metoder, der varierer fra institution til institution og fra kommune til kommune.«

Psykolog Camilla Brørup Dyssegaard

op til den enkelte institution at udvikle og forvalte metoder til at vurdere skoleparathed, fortæller Camilla Brørup Dyssegaard.

Ingen af disse procedurer er ifølge forskeren optimale, for selvom der kan være gode initiativer i gang i visse kommuner, så forbliver al viden indenfor kommunen frem for at komme flere kommuner og børn til gode. Undersøgelsens resultater peger i en

ny retning, hvor de pædagogiske indsatser i højere grad er baseret på sikker viden.

»Når man ved, hvad der virker, og hvad der ikke gør, kan man justere de pædagogiske indsatser. Det giver ny viden til os forskere, der hele tiden kan evaluere og udvikle procedurer og metoder. Det sikrer høj kvalitet i dagtilbud og klæder børnene bedst muligt på til skolestarten, ligesom det skaber et solidt fundament for deres videre skolegang, « siger Camilla Brørup Dyssegaard. ■

CAMILLA BRØRUP DYSSEGAARD

Lærer og cand.pæd., ph.d. og autoriseret psykolog. Ansat som postdoc ved Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet. I sin primærforskning har hun især fokus på specialpædagogik og inklusion.